

quit, Psal. xxxvii: *Qui retribuerunt mala pro bonis, detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem; et Ier. xviii, etiam in persona Domini ait: Numquid redditur pro bono malum, quia foderunt foveam, id est, proditionem, animae meae? recordare, quia steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum, et averterem indignationem tuam ab eis.*

DOMINICA III. QUADRAGESIMAE

Item de causa efficiente passionis Christi.

SEPTIMO ratione familiaritatis; gravius enim et ignominiosius est patia domesticis, et ab amicis, quam ab extraneis, ignotis et inimicis. Audi quid de Christo Prophetae dicant, et considera. Primo, quid de Iuda Propheta in persona Domini inquit, Psal. xl: *Etenim homo pacis meae, in quo speravi, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem.* Secundo, de reliquis Apostolis relinquentibus eum, Is. lxiii, in persona Domini ait: *Torcular ego calcavi solus, et de gentibus non est vir tecum;* et iterum, Psal. lxxxvii: *Elongasti, scilicet, permissive, o Pater aeterne, a me amicum, et proximum, et notos meos a miseria;* et iterum Thren. iv admiranter inquit: *Quomodo dispersi sunt lapides sanctuarii, id est, Apostoli, et discipuli. Et Iob xix: Noti mei, quasi alieni recesserunt a me.* Tertio generaliter de omnibus,

in quibus etiam Dominus miracula fecit, Dan. ix cap. scriptum est: *Occidetur Christus, et non erit ei populus;* et iterum Propheta inquit, Psal. cxli: *Considerabam ad dexteram, et videbam, et non erat qui cognosceret me:* non autem dixit ad sinistram, quia ibi erat Beata Virgo pro peccatoribus orans, secundum Alex. de Ales super Psalterium exponentem hunc versum.

FERIA SECUNDA

De causa materiali passionis Christi.

SECUNDO etiam ait: *Humiliatus sum nimis, scilicet, per causam materialem.* Ut etiam intelligas aliquatenus stupendam abyssum humilitatis Passio- nis Christi, contemplare etiam causam materialem quae stupendo modo aggravat vituperium eius; et hoc maxime ex alia septemplici ratione. Primo ratione nobilis naturae; secundo ratione formae; tertio ratione sapientiae; quarto ratione gratiae; quinto ratione famae; sexto ratione sequelae; septimo ratione gloriae.

462. Primo opprobriosisima fuit mors Christi ratione nobilitatis naturae. Quanto enim homo nobilior est, tanto ignominiosa mors sibi illata vituperabilior, atque opprobriosior reputatur, sicut patet in Rege; sic contingit in Christo qui quem esset magnus in natura, factus est vilissimus in ignominia. Proinde Apocalyps. ii Ioann. ait: *Haec*

dicit primus et novissimus, qui fuit mortuus, et vivit; novissimus per contemptum, abiectionem, et opprobrium hominum voluit esse Christus, qui tantas contumelias, et terrores in morte sua ab hostibus perpeti voluit, ut sicut peccator nefarius in medio latronum, quasi maior inter eos mori dignatus est. Aduaget autem abiectionis eius vilitatem, atque confusione immensitatem altitudinem personae, et dignitatis suae; quum enim esset Filius Dei, primus in dignitate, quum sit coaequalis aeterno Patri; tanto contumeliae, et opprobria, quae pertulit, ignominiosiora merito extiterunt, quanto dignitas erat in eo maior. Si quis ergo confusiones patitur, non aegre ferat, quum nullus maior, nihil maius Filio Dei: sed nec abiectiora perpeti posset.

463. Vis audire etiam nobilitatem suae naturae? audi Isaiam, qui LIII cap. obstupendo ait: *Generationem eius quis enarrabit? quia abscessus est a terra viventium.* Ait enim: *Generationem eius, scilicet, aeternam, qua, secundum Hieronym., erat de patre sine matre, et temporalem qua erat de matre sine patre: Quis enarrabit?* nam eius generatio aeternalis a nullo comprehendi potest; unde Eccli. XLIV in fine: *Ne laboretis; non enim comprehendetis; quis videbit eum et enarrabit? et quis magnificabit eum, sicut est a principio?* Nobilitas autem et generatio eius corporalis, ac temporalis, quam, scilicet, traxit a Virgine matre, super omnes Reges, Duces, et Imperatores fuit etiam secundum carnem, sicut aperte ostendit Matth. I, ubi perspicaciter intuenti apparebit

in quadraginta Ducum generationibus genealogiae eius descendisse de quatuordecim Patriarchis, et quatuordecim Regibus, et quatuordecim Ducibus, secundum carnem, sicut plenus in Quadragesimali de Christiana Religione, ser. LI, art. I, c. I monstratum est.

464. Et de opprobriosa morte eius, Is. Propheta subiungit dicens, quod: *Abscessus est de terra viventium, scilicet, per tam ignominiosam mortem, quanta est sublimis natura nobilitatis eius, tam secundum divinitatem, quam secundum humanitatem.* Ex quo patet, quod Christus gloria Angelorum, factus est ludibrium peccatorum; altus in dignitate, infimus in vilitate; sublimis in gloria, abiectus in ignominia. Ideo ad Philipp. II, Apostolus ait: *Qui quum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo, sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens; in similitudinem hominum factus, et habitu inventus, ut homo, humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* Merito Bern. ait: Quanto se fecit minorem humilitate; tanto se ostendit maiorem bonitatem; et quanto fuit eis vilior, tanto est mihi clarior.

FERIA TERTIA

Item de causa materiali passionis Christi.

SECUNDO ratione formae; quanto enim res formosior est, tanto deformitas eius magis stupenda, atque deformis apparet, sicut patet in facie hominis, in qua deformitas maior est, quam in ceteris membris corporis. Quanta autem speciositas fuit in Christo, Propheta ostendit, dicens, Psal. XLIV: *Speciosus forma p[re]e filii hominum.* Forma inquit, id est, luce, candore, et habitu. Primo luce; unde Eccli. XLIII ait: *Mundum illuminans in excelsis Dominus.* Secundo candore; proinde dicitur Sap. VII: *Candor est lucis aeternae.* Tertio habitu; unde Is. XCIII, dicitur: *Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine virtutis sua;* et iterum Iob XI, ait: *Circunda tibi decorum, et in sublime erigere.* Et addit Propheta, dicens: *Prae filii hominum;* quia scilicet, de pulchritudine eius accepterunt omnes, quum ipse sit speciei generator, ut dicitur Sap. XIII, ubi loquens de creaturis, sic ait: *Quod si specie delectati deos putaverunt, sciant quanto his dominator eorum speciosior est.* Et posset hic Propheta dicere: *Speciosus forma p[re]e Angelis Dei;* quia etiam Angelis Dei speciosior est; sed quia commendat Christum hominem, ideo melius inquit in Psal. XLIV: *Prae filii hominum.* Signum quidem pulchritudinis suaet

iam super Angelos est quod *in eum prospicere desiderant Angeli* (I PETR. I).

466. Estenim pulcher secundum divinitatem, et secundum humanitatem; proinde Cant. v, Salomon ait: *Dilectus meus candidus, et rubicundus: candidus,* quantum ad munditiam humanitatis; *et rubicundus,* quantum ad splendorem divinitatis. Et sequendo Salomon ait: *Caput eius aurum optimum;* per caput, eius divinitas denotatur, quia *caput Christi Deus,* sicut Apost. I Cor. XI, inquit. Hanc duplē pulchritudinem in transfiguratione monstravit Christus: sicut Matth. XVII, patet, unde dicitur ibi: *Resplenduit facies eius sicut sol; et vestimenta eius facta sunt alba sicut nix.* Per faciem divinitas designatur, sicut Exod. XXXIII Moysi Dominus ait: *Faciem meam videre non poteris.* Per vestimenta autem humanitas designatur; quia Philipp. II, testatur Apost. dicens: *Habitu inventus ut homo.*

467. Quanta autem fuerit deformitas eius in Passione, in persona omnium Prophetarum ostendit Is. LIII cap. dicens: *Non est species ei, neque decor.* Species dicit elegantiam, et debitam mensuratiōnem membrorum quam non habuit Christus in cruce propter nimiam membrorum extensionem; unde Propheta ait, Psal. XXI: *Dinumeraverunt omnia ossa.*

468. Decor dicit convenientiam coloris, et aliorum adiacentium; huic etiam non habuit Christus in cruce propter poenam, dolorem, et ignominiam passionis; habuit enim cervicem hispidam per spi-

neam coronam; faciem tumidam, et pollutam propter lacrymas, atque sputa; carnem lividam propter colaphos, alapas, et flagella; universam corporis fabricam cruentatam sanguine, quia *vulneratus est propter iniquitates nostras*, sicut Isaías ubi supr. inquit. Et quia Christus ante passionem habebat aspectum, et praesentiam maiestatis, dignitatis, prosperitatis, et potestatis; et in passione fuerunt abscondita; ideo Is. subdit, dicens: *Et vidimus eum, scilicet, nudatum in cruce, et non erat aspectus, scilicet, magnificus, sicut ante; ecce absconsio maiestatis; et desideravimus eum, scilicet, despactum a Iudaeis, et novissimum virorum, id est, vilissimum propter genus mortis; ecce absconsio dignitatis: virum dolorum, id est, doloribus plenum, sicut ex praecedentibus patet; et hoc contra prosperitatem; et scientem infirmitatem, scilicet, per experientiam, non tantum speculativa; et hoc contra potestatem.* Et tandem Is. subdit: *Et nos putavimus eum quasi leprosum, id est, vilem, et abominabilem, tamquam leprosum, propter vilitatem aspectus eius, atque deformitatem eius.* Et iterum Psal. xxi in persona Domini ait: *Ego autem sum vermis, et non homo, id est, ita sum vilipensus, et conculcatus, velut non homo, sed ut vermis: opprobrium hominum et abiectio plebis.* Est enim opprobrium quando aliquid turpe imputatur homini ut quum, Ioann. xviii, dicebant contra Christum: *Tu homo quum sis, facis te ipsum Deum;* et sic sub hoc titulo fecerunt eum opprobrium hominum, scilicet, pecca-

torum; et addit: *abiectio plebis, scilicet, Iudeorum, quando eo abiecto, Barabbam petierunt; unde, Luc. xxiii, dixerunt: Tolle hunc, et dimitte nobis Barabbam.*

FERIA QUARTA

Item de causa materiali passionis Christi.

TERTIO ratione sapientiae; quanto enim homo sapientior reputatur, tanto mors opprobriosa ignorosior est; sed Christus quum esset sapientia Dei Patris, non tantum a iustis, et ab illuminatis sapiens putabatur, verum etiam ab ignorantibus et indoctis; unde, Ioann. vii., Ministri Pontificum Iudeorum, et Pharisaeorum ad Christum capiendum missos, redeuntes interrogati sunt, *quare non adduxistis illum?* responderunt ministri: *Nunquam sic locutus est homo, sicut homo hic loquitur;* quasi dicant, admirabilis gratia et efficacia verborum eius mentes nostras stupefecit, et miro modo detinuit, ne caperemus eum. Ex qua quidem responsione videtur, quod ministri vim faciant tam in stupendo et efficacissimo modo loquendi ipsius Christi, quam in rebus ab eo dictis.

470. Et in eodem cap. Ioann. ait: *Ascendit Jesus in templum, et docebat, et mirabantur Iudei; propter rem insolitam; credebat enim eum esse filium Ioseph, et per consequens in manuali opere oc-*

cupatum. Sciebant enim eum non fuisse in studio exercitatum, et tamen videbant illum excellentissime docentem, legis et Prophetarum testimonia proferentem; ideo mirabantur dicentes: *Quomodo litteras scit, quum non didicerit eas*, quas litteras videmus scire? Tanta enim, secundum Chrysostomum erat virtus docentis, ut qui dixerant: *seducit turbas*, transmutati mirentur. Respondit eis Jesus, et dixit: *Mea doctrina non est mea, sed eius qui me misit*; quasi dicat: Ista doctrina quae est mea approbative, et subiective, non est mea per exercitium humanae acquisitionis; sed data est mihi a Patre; quia Filius Dei, secundum naturam divinam licet habeat eamdem scientiam cum Patre, tamen habet illam ab eo; secundum naturam humana habet aliam scientiam creatam, non tamen habet illam acquisitam, sed ab instanti conceptionis infusam.

471. Quum igitur tanta sapientia praefulgeret, tamen Scribae et Pharisaei in vita et in morte diffamaverunt eum. Primo in vita, de insipientia naturali; secundo de insipientia accidentaliter; tertio de insipientia spirituali, et divinali. Primo de insipientia naturali, unde Ioann. x, dicebant: *Insanit, quid eum auditis?* et iterum Marc. iii dixerunt: *Quoniam in furorem versus est.*

472. Secundo diffamaverunt eum de insipientia accidentaliter, et litterali; nam quum, Ioann. vii, sicut dictum est, dicerent: *Quomodo hic litteras scit, quum non didicerit?* satis elici potest quod talis admiratio partim ex susceptione, et partim ex de-

spectione, atque ex mala interpretatione de haeresi procedebat; quod apertius ostendebat Matth. ult. dicens, quod: *ex hoc scandalizabantur in eo.*

473. Tertio diffamaverunt eum de insipientia spirituali, ac divinali, illam haereticam reputantes, sicut (IOANN. VIII). Samaritanum eum dicebant, scilicet, in divino cultu haereticum. Secundo in fine vitae eum de summa stultitia, quae est ultima infamia, ac blasphemia contra Deum, illum infamaverunt, et condemnaverunt. Unde Matth. xxvi, constitutus coram Caipha Principe Sacerdotum, interrogante atque dicente: *Adiuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus filius Dei. Dixitque illi Jesus: Tu dixisti. Verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei et venientem in nubibus coeli. Tunc Princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens: Blasphemavit; quid adhuc egemus testibus? ecce nunc audiatis blasphemiam; quid vobis videtur? At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis.* Ex hoc enim illum tamquam summe stultum crucis patibulo affixerunt, et confusione ultima eum occiderunt; unde Prov. iii, Salomon in persona Domini, ait: *Stultissimus sum virorum, scilicet, aestimatione istorum; et sapientia hominum non est mecum; non didici sapientiam, scilicet, per acquisitionem, et non novi scientiam sanctorum;* et iterum Propheta ait, Psal. LXVIII: *Deus, tu scis insipientiam meam*, id est, quod quasi insipientis patior; nam non immerito reputatur stultus mercator, qui pro vili re laborat ad mortem, et pretium magnum

expendit pro vilissima merce: *Sed tu Deus scis insipientiam hanc meam; quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus* (I COR. ix).

FERIA QUINTA

Item de causa materiali passionis Christi.

QUARTO ratione gratiae, seu potentiae, scilicet, miracula operandi. Miracula enim quae fecit Deus in mortali carne, fide dignum, efficacissimum, atque sufficientissimum testimonium perhibebant veritatis et humanitatis suae, sicut ipse Ioann. v testatur, dicens: *Opera quae dedit mihi Pater ut faciam, ipsa testimonium perhibent de me*, scilicet, quod sim Deus et homo.

475. Considera igitur circa Christi miracula haec tria. Primo sufficientiam; secundo condecoratim; tertio potentiam. Primo considera sufficientiam miraculorum; nam fuerunt suae divinitatis testimonium sufficiens et fide dignum; et hoc maxime propter tria. Primo propter speciem operum; secundo propter modum; tertio vero propter documentum. Primo vero propter speciem operum; quia transcedebant omnem potestatem creatae naturae, propterea non poterant fieri, nisi divina virtute; unde Ioann. ix, caecus ait: *A saeculo non est auditum, quia aperuit aliquis oculos caeci nati; nisi hic esset a Deo non poterat facere quidquam*. Secundo propter modum, quia propria virtute mi-

racula fecit; unde Luc. vi, dicitur: *Virtus de illo exibat et sanabat omnes*, et super illud Matth. viii: *Et eiiebat spiritus verbo, et male habentes curabat*. Chrysost. ait: Intende quantam multitudinem curatam monstrant Evangelistae, unumquemque curatum non enarrantes sed uno verbo pelagus ineffabile miraculorum inducentes; ut ex hoc ostenderetur quod habebat Deo Patri coaequalem virtutem, iuxta illud Ioann. v: *Quaecumque Pater facit, haec et Filius facit*. Tertio propter documentum, id est, propter doctrinam qua se Deum, et Dei Filium asserebat; quae nisi vera fuisset, nequam ei divina virtus astitisset in miraculorum patratione; et haec est omnium ratio fortior; nam impossibile est tam scelesto mendacio, quantum esset istud, si non foret verum, ipsum Deum ferre testimonium per opera infinitae virtutis, quae sunt miracula vera.

476. Secundo considera in miraculis Christi condecoratim; condecens enim fuit Christo talia miracula facere. Propter duo enim conceditur divinitus homini miracula facere. Primo quidem ad confirmandam doctrinam veram; nam quae fidei sunt humanam rationem excedunt, et non possunt de facili simplicibus rationibus probari. Oportet ergo ut probentur per opera virtutis Dei; ut dum aliquis facit opera quae solus Deus facere potest, quae sunt miracula, creduntur a Deo procedere; quae dicuntur quodammodo litterae sigillatae regis sigillo, et ex voluntate Regis manare creduntur. Proinde Christus miracula fecit, quae fuerunt quasi

sigilla Dei, in quibus se Deum esse probavit. Et licet aliquo modo diminuant fidei meritum, in quantum per haec auditoris demonstratur duritia, tamen melius est eis quod per miracula convertantur, quam quod sine eis in infidelitate sua permaneant; ideo I Cor. xi dicitur: *Signa infidelibus data sunt, scilicet, ut convertantur ad fidem.*

477. Secundo autem fiunt miracula ad ostendendum in homine Dei potentiam; ut, scilicet, dum homo facit opera soli Deo possibilia, credatur Deus per gratiam habitare in eo; unde dicitur ad Galat. iii: *Qui tribuit nobis spiritum, et operatur in nobis virtutes.* Utrumque autem circa Iesum erat manifestandum, scilicet, quod per gratiam Deus esset in eo, non quidem adoptionis, sed personalis unionis; et quod eius supernaturalis doctrina, et perfectionis consilia a Deo esse demonstrarentur.

478. Tertio considera in miraculis Christi potentiam, nam miracula fecit. Primo in Angelicis spiritibus; secundo in corporibus coelestibus; tertio in hominibus; quarto in creaturis irrationalibus.

479. Primo, inquam, in Angelicis spiritibus; quia enim effectus redemptionis Christi, atque doctrinae suae erat nos eripere a diabolica potestate, et angelis gloriae sociare; ideo voluit daemones a corporibus humanis sua potestatis imperio evellere, et expellere, iuxta illud Ioann. xii: *Nunc princeps huius mundi eiicietur foras;* et sanctos Angelos devotis facere apparere, iuxta illud Col. i: *Pacificans per sanguinem crucis eius, quae in coelis, et in terris sunt.*

480. Secundo in corporibus coelestibus decuit per Iesum miracula fieri; mutatio enim corporum istorum inferiorum multis causis contingere potest; sed cursus coelestium solus Deus mutare potest; ideo ad suam divinitatem probandam maxime conveniens fuit in eis miracula operari. Et hoc est quod Dionysius dicit ad Polycarpum: *Cognoscere oportet non aliter aliquando posse perverti aliiquid coelestis ordinationis et motus, nisi ad hoc causam habeat motor qui fecit omnia, et mutat secundum suum sermonem.* Tunc enim maxime conveniens fuit eius divinitatis potentiam habere testimonium a coelesti natura, quando eius infirmitas monstrabatur in terra; quod quidem erat, dum parvulus erat, vagiens in praesepio; sed maxime, quando mortuus fuit in crucis patibulo. Proinde utroque tempore Iesu despecto in terris astra perhibent testimonium in coelis.

481. Tertio in hominibus fecit miracula, caecos illuminavit, surdos fecit audire, et mutos fecit loqui, sanavit lunaticos, liberavit claudos, mundavit leprosos, curavit hydropicos, solidavit paralyticos, expulit febres, elevavit curvos, extendit contractos, purgavit sanguinulos, et mortuos suscitavit. Proinde Matth. vi dicitur, quod: *Quocumque introibat, aut in viros, aut in villas, aut in civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent; et quotquot eum tangebant, salvi fiebant.*

482. Quarto fecit miracula in creaturis irrationalibus. Primo in piscibus, scilicet, in copiosa captura

eorum, sicut legitur Luc. v et Ioann. ult. cap., et in pisce, quem cepit Petrus, in cuius ore staterem reperit. Secundo in plantis, quum ad verbum eius fculnea aruit (Marc. xxr). Tertio in aere, et in aqua; nam ut legitur Matth. viii: *Imperavit ventis, et mari, et facta est tranquillitas magna.* Quarto etiam, tempore Passionis eius, scissum est velum templi, ad ostendendum reserationem legis; aperta sunt monumenta, ut mystice denotetur quod per eius mortem daretur mortuis vita; terra mota est, et lapides scissi, ut denotetur quod lapidea hominum corda per eius Passionem deberent scindi, et quod iste mundus debet ad bonum Passionis Iesu morientis virtute moveri.

483. Ex his patet Christi gratia, et potestas miraculosa operandi; quae quanto apparuit maior, tanto opprobriosa mors crucis Christi fuit ei ad maiorem confusionem, et quodammodo ad negationem, quod praedicta miracula non fuerunt vera; ideo Matth. vii dicebant: *Alios salvos fecit; seipsum autem non potest salvum facere.* Haec siquidem, quae de Christi miraculis dicta sunt, poterit discreta praelector suo modo abbreviare, licet pro dignitate Domini nostri Iesu Christi latius dicta sunt; et sic in similibus observandum est.

FERIA SEXTA

Item de causa materiali passionis Christi.

QUINTO ratione famae. Quanto enim quis famosior est, tanto mors eius magis opprobriosa, infamis, atque opprobriosior est, atque ignominiosior reputatur.

485. Quanto autem fama diffusa fuerit de Christo ante Passionem suam tum ex multitudine miraculorum, tum ex efficaci doctrina eloquiorum suorum, tum ex admiranda conversatione, ex Evangelistis patet. Nam, Luc. iv, quum a magnis febribus sanasset Simonis socrum, facta die: *Egressus Iesus ibat in desertum locum, et turbae requirebant eum, et detinebant illum, ne discederet ab eis.* Ioann. quoque iv. Samaritani tam propter Samaritanae verba, quam propter sermones eius crediderunt ei. Ex hac etiam fama *secutae sunt Iesum turbae, id est, quinque millia virorum, exceptis parvulis, et mulieribus,* ut dicitur, Matth. x, Marc. vi, Luc. ix, et Ioann. vi, quos siquidem pascens ex quinque panibus hordeaceis; et duobus piscibus, fama eius magis crevit. Dilatata est etiam fama quum pavisset quasi quatuor millia hominum ex panibus triticeis et ex piscibus paucis, ut dicitur Marc. viii, et Matth. xv. Insuper in resurrectione filii viduae extra portam civitatis Naim, existentibus turbis, fama eius circumquaque divulgabatur, dicente populo: *Propheta magnus surrexit in nobis.* In resurrectione

quoque Lazari quatriduani turba etiam multa assistebat, illud irrefragabile miraculum considerantes. In resurrectione etiam filiae Archisynagogi, eiecta turba, et intrante Iesu domum, ad imperium eius surrexit puella, *et exiit fama haec in universam terram illam*, ut dicitur Matth. ix. Et sic de multis aliis operibus Christi de quibus totum Evangelium refertum est, fama eius mirabiliter crevit; quae sicut dictum est, quanto fuerat maior, tanto ignominiosior extitit mors illius in patibulo crucis.

SABBATO

Item de causa materiali passionis Christi.

SEXTO ratione sequelae. Non tantum Discipuli eius sequebantur ipsum, verum etiam turbae multae; quidam ut Doctorem, satagentes ex eius radiosa doctrina illuminari; quidam ut pastorem, curantes eius vestigia imitari; quidam ut medentem, optantes de suis infirmitatibus liberari; alii ut videnter eius miraculorum nobilitatem; alii ut mysteria intelligenter; alii ut prodigia viderent; va-riis ex causis turbae multae sequebantur eum.

487. Sed quanto maior fuit ei sequela populorum, tanto etiam quum omnibus suis discipulis derelictus, patibulo crucis affixus est, maior fuit ignominia. Dereliquerunt eum turbae, immo contra eum insurre-

xerunt; unde in persona Domini in admirationem prorumpens ait Propheta dicens Psal. iii: *Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgent adversum me; multi dicunt animae meae: non est salus ipsi in Deo eius;* quasi in desperationem praecipitare conantes. Et alibi idem ait: *Multiplicati sunt super capillos capitis mei, qui oderunt me gratis;* capilli siquidem capiti inherentes, Discipuli Christi erant; sed qui Christum oderunt gratis, id est, sine causa, fuerunt turbae, quae prius secutae fuerunt illum. His quoque capillis decalvatus est Christus in horto, et in monte Calvario, quando et ubi omnes Discipuli eius aufugerunt. De quo deridebant etiam illum Iudei quia cernebant eum ab omnibus, etiam a suis, derelictum.

488. In cuius mysterium legitur, IV Reg. ii, quod cum ascenderet Eliseus in Bethel, pueri parvi egressi de civitate illudabant ei, dicentes: *Ascende, calve, ascende, calve.* Eliseus siquidem Christus est: Pueri parvi, sensu parvuli, sed malitia, et impietate magni extiterunt Iudei, qui Luc. xxxiv, iludentes ei dicebant: *Si tu es Rex Iudeorum, salvum te fac;* et similia multa, sicut praedictum est de Apostolis eius, et discipulis a Proph. in persona Domini Psal. xxi: *Dispersa sunt omnia ossa mea,* id est, Apostoli qui tamquam ossa erant aliis fortiores, et firmiores, et tamen ruerunt, secundum quod, Ioann. xvi, praedixerat eis dicens: *Ecce venit hora, et iam nunc venit, ut dispergami nisi unusquisque in propria, et me solum relinquatis.*